

A1998-01 19.01.98

Konkurransetilsynets avgjørelse nr. 1/1998: Dispensasjon etter konkurranseloven § 3-9 - Maksimalprisregulering

Sammendrag:

Shell har en dispensasjon fra konkurranseloven som gir selskapet adgang til å fastsette maksimalpriser overfor sine forhandlere. Shell søker om å få omformulert dispensasjonen slik at Shell kan fastsette maksimale videresalgspriser selv om den enkelte forhandler ikke har samtykket i dette. Eksisterende dispensasjon innebærer at konkurranselovens forbudsbestemmelser ikke gjør slike avtaler (dersom de inngås) ulovlige etter konkurranseloven. Hvorvidt Shell overfor de enkelte forhandlere har privatrettslig adgang til å operere med disse avtalevilkår, må løses på andre rettsgrunnlag enn konkurranseloven, f.eks. ved en tolkning av det avtaleverk som regulerer forholdet mellom Shell og den enkelte forhandler. Tilsynet opprettholder følgelig sitt opprinnelige vedtak om dispensasjon.

Konkurransetilsynet viser til Deres brev av 11. november 1997, hvor De søker om dispensasjon fra konkurranseloven ("krll") § 3-1 annet ledd, slik at Shell kan fastsette maksimale videresalgspriser selv om den enkelte forhandler ikke har samtykket i dette.

Sakens bakgrunn

Shell søkte 28. april 1997 om dispensasjon etter krll § 3-9 fra krll § 3-1 annet ledd for å kunne fastsette maksimale videresalgspriser for sine forhandlere. 26. juni 1997 innvilget Konkurransetilsynet med hjemmel i krll § 3-9 første ledd litra a) følgende dispensasjon:

A/S Norske Shell gis dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 annet ledd slik at det i avtalene mellom A/S Norske Shell og deres forhandlere kan inntas bestemmelser om maksimale utsalgspriser for salg av drivstoff.

Dispensasjonen betinges av at den enkelte forhandler står fritt til å sette lavere priser enn den avtalte maksimalprisen.

Vedtaket trer i kraft straks og gis varighet til 1. juli 1999.

Shells anførlser

Shell anfører i foreliggende brev at mange av selskapets forhandlere tilbyr drivstoff til priser som ligger høyere enn Shells veiledende utsalgspriser. Dette har sammenheng med at konkurransesituasjonen i enkelte lokale markeder tillater høy prissetting. Følgen blir at Shell profileres i media som et høyprisselskap, med de negative følger dette måtte ha.

På denne bakgrunn ønsker Shell en dispensasjon som er slik utformet at den gir Shell rett til å fastsette maksimale videresalgspriser også overfor forhandlere som ikke har samtykket i dette.

Konkurransetilsynets vurderinger

Shells problem er altså at visse forhandlere ikke er villige til å inngå avtaler som gir Shell hjemmel til bindende å fastsette maksimale videresalgspriser. Shell ønsker derfor en dispensasjon som gir Shell en slik hjemmel.

Konkurransetilsynet har vurdert forholdet og har følgende å bemerke:

Generelt

En dispensasjon kan ikke brukes som hjemmelsgrunnlag av en part til inter partes å tvinge den annen part til å inngå avtaler eller akseptere ordninger med et visst innhold. Dette gjelder uten hensyn til hvordan dispensasjonen er utformet.

Begrunnelsen for dette er at en dispensasjon etter krrl § 3-9 kun er å forstå som en *tillatelse* til to eller flere parter til å operere med avtalevilkår/ordninger som i utgangspunktet antas være ulovlige etter konkurranseloven. Dispensasjonen innebærer følgelig at avtalen/ordningen som det dispenseres for ikke lenger er uovlig etter konkurranselovens forbudsbestemmelser, for det tidsrom dispensasjonen fastsetter. For partene innebærer dette blant annet at ugyldighetsgrunnen i krrl § 5-1, ikke kommer til anvendelse.

Dette må imidlertid holdes atskilt fra spørsmålet om partene *overfor hverandre* har adgang til å operere med avtaleklausuler med det innhold det dispenseres for. Dette er et rent privatrettslig forhold partene imellom som må søkes løst gjennom en tolkning av det underliggende avtaleforhold. Dispensasjonen griper følgelig ikke inn i dette underliggende avtaleforhold - utover det at partene altså ikke lenger kan påberope seg ugyldighet etter krrl § 5-1.

Foreliggende sak

Foreliggende dispensasjon gir Shell adgang til å ved avtale fastsette maksimalpriser overfor sine forhandlere. Dette innebærer altså at konkurranselovens forbudsbestemmelser ikke gjør slike avtaler (dersom de inngås) ulovlige etter konkurranseloven. Hvorvidt Shell overfor de enkelte forhandlere har privatrettslig adgang til operere med disse avtalevilkår, må følgelig løses på andre rettsgrunnlag enn konkurranseloven, f eks ved en tolkning av det avtaleverk som regulerer forholdet mellom Shell og den enkelte forhandler.

Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående vurderinger finner Konkurransetilsynet ikke grunnlag for å endre sitt vedtak av 26. juni 1997.

[til toppen](#)